

A szépség egyszerűsége

Thornton Wilder: A mi kis városunk a Latinovits Zoltán Diákszínpad előadásában, Lukácsi Huba rendezésében

Egyszerű történet az élet szépségéről, a szépségben rejlő egyszerűségről. Az író, Thornton Wilder zavarbaejtően tiszta drámája könnyed mozdulattal leplezi le „az élet nagy kérdésire” a választ. A kor hittől és szeretettől megfosztott embere számára a boldogság, az élet szépsége görcsösen keresett elveszett idea. Kétségbeesett keresésében a megoldást csábító tanokba, misztikus tévutakba látja bele. A mű épp arra döbrent rá, hogy a „megoldás”, milyen egyszerű, szinte karnyújtásnyira van tőlünk.

„A város neve Grover’s Corners, New Hampshire – éppen Massachusetts földrajzi vonalában: hosszúság 42 fok 40 perc, szélesség 70 fok 37 perc. Az első felvonás városunk egy napját mutatja be. A nap 1901. május 7-e. Az idő pirkadat előtt.” Ezekkel a szavakkal vezet be minket a rendező a történetbe. A szokatlan dramaturgia célja, hogy a fásultságból, megszokottságból felrázzon minket, érezzük, a színpad és nézőtér, a valóság és mese közt húzódó határ elolvad. Az apró kisváros átlagos. Semmi különös nincs benne. A háború, a véres évszázad előtti béke utolsó pillanatait élhetjük át. Amikor még az emberek hittel, közösségben éltek. A szereplők átlagos polgárok. Dolgoznak, iskolába járnak, gyereket nevelnek, gondok és örömek közt élük meg életüket. De mi már tudjuk, érezzük, ez a kor elmúlt, a hiány mindannyiunkat átjár. A rendező egy pillanatra figyelmeztet is, amikor ifjabb Joe Crowellről, az újágkihordóról beszél: „Úgy látszott, kitűnő mérnök lesz belőle. De kitört a háború, és Joe elesett Franciaországban. Egész nevelése hiábavaló volt.”

A történet során két átlagos család, a Webb és Gibbs család mindennapjait élhetjük meg mi is. Történetüket a gyermekek szerelme köti össze. Erre fűződnek fel a város többi lakójának hétköznapi örömei, tragédiái. Az író a rendező által kalauzol minket végig a történeten, azaz az életen. Szinte gyorsítva pereg a film, időnként lelassít, ráélesít egy-egy helyzetre, képre. A történetre könnyedén rásüthetnénk az unalmas jelzőt. A gyerekek felnőnek, megházasodnak, gyereket nevelnek, meghalnak. Az asszonyok kórusba járnak, pletykálnak, férjükön, gyerekeiken bosszankodnak, a férfiak keményen dolgoznak, hallgatnak, a rendőr felügyeli éjjel a rendet, a karvezető kántor iszik. Mindennapi élet. De a nézők mégis elfogadják az író ajánlatát, érezhetően ők is részesei a játéknak, hol nevetéssel, hol tapssal, hol meg döbrent csönddel. Érzik, érezzük, ez rólunk szól.

A második felvonásban meglendül az esemény. Míg az első statikus részben apró mozaikokból állt össze előttünk a kép, most a két gyermek, George és Emily házasságkötése révén az eltérő időben játszódó jelenetek láncolatba rendeződnek. Egy új tényező kezd hatni a nézőre: az idő. Az idő múlása új helyzetekbe állítja szereplőinket. A kamaszokból házas férfi, férjes asszony lesz, a szülőkből nagyszülők. Felnőnek, korosodnak, öregednek az emberek. Hétköznapi dolgok ezek, mint ahogy a szereplők mondatai is azok, mégis súlyuk van.

Az utolsó felvonásban ismét kilépünk az időből. A temetőben vagyunk, az élők és holtak világának határán. Az első részben látott élet hétköznapijaival szemben most a lelkek időtlen világába lépünk. „...lelke mélyén mindenki tudja, hogy van valami örökké való, s ennek a valaminek köze van az emberhez. A legnagyobb

emberek, akik valaha éltek, ötezer esztendeje mondják ezt nekünk, s csudálatos, hogy újra meg újra el lehet felejteni. Valahol mélyen minden emberi lényben van valami örökkévaló.”

A halottak közé Emily érkezik. Vissza akar menni az életbe. Lehetősége van hogy egy napot újra átéljen. A többiek tartóztatják, mert tudják, amit ő még nem. De Emily hajthatatlan. Visszatér, de a csalódás hatalmas: „Nem bírom. Nem tudom folytatni. Ó, olyan gyors ez az egész. Rá sem érünk, hogy megnézzük egymást. Ezt nem tudtam. Hát ez mind megtörtént, és mi nem is vettük észre.”

Aki tervezett már házat, tudhatja, az egyszerű ház megtervezése a legnehezebb feladat. Így van ez ezzel a drámával is. Bármennyire is egyszerű a cselekmény, embert próbáló feladat a hiteles előadás. Lukácsi Huba tanár úr azonban kiválóan talált rá a megfelelő szereplőkre, akiknek sikerült az őszinte, tiszta játék. És ez egy diákszínpad számára óriási feladat. A rendezőt alakító Gál Tibor játéka kulcsfontosságú. Döbbenetes természetességgel kapcsolja össze a két világot, a színészekét és a nézőkét. A Webb és Gibbs családot alakító színészek játéka is lenyűgöző, nem egyszer sikerült derűtséget okozniuk a nézőtéren. De fontos megjegyezni, hogy ebben a színdarabban a részletek nagyon fontosak. És így szerencsés, hogy az apróbb szerepekre is olyan színészeket sikerült megnyerni, mint például Perdy-Fazakas Brigitte vagy Endrédi Gábor. Az egész rendezés nagyon alázatosan szolgálja a darab üzenetét; egyszerű jelképes díszletek, csak imitált használati tárgyak. Nincs semmi, ami elvinné az ember figyelmét.

A darab gyógyító hatású a kor emberének. A megoldás karnyújtásnyira van. Csak nyújtsuk ki kezünk.

Wettstein Domonkos
(Vianney Szent János osztály)

/ Évkönyv 2005/2006 /